

AMIRAL

Foto: Gabriel Tjernberg

En amiral suger nektar i en blommande syrenbuddleja.

En fjäril som flyttar

Amiralen är en stor och karaktäristisk fjäril som under våren, liksom tistelfjärilen, flyttar till Sverige från södra Europa. Den klarar inte av att övervintra i Sverige och många amiraler flyttar precis som flyttfåglar därför söderut på hösten.

Trivs i trädgården

Amiralen är en stark flygare och kan ses i alla typer av soliga och blomrika miljöer. För sin fortplantning är den beroende av brännässlor som är vanliga i till exempel gårdsmiljöer. Jämfört med påfågelläget och näselfjärilen lägger amiralen ägg på brännässlor i mer skuggiga lägen som i parker och trädgårdar.

De år som amiralen lyckats med fortplantningen i Sverige är den vanlig under sensommaren i rabatter i parker och trädgårdar. Den lockas då främst av blommande fjärilsbuskar (buddleja) och jäst fallfrukt av äpple, päron och plommon. De år då många amiraler kläckts i Sverige kan de i oktober ses sträcka söderut över havet vid Ottenby på södra Öland och Falsterbo i sydvästra Skåne.

Foto: Petter Haldén

Så här ser amiralen ut med hopfällna vingar.

Tur och retur Medelhavet

Amiralen klarar bara i undantagsfall av att övervintra i Sverige. De amiraler som vi ser i Sverige på försommaren härstammar från individer som flugit hit från södra Europa. De första amiralerna dyker normalt upp i slutet av maj månad. De parar sig och lägger ägg på brännässlor. Utvecklingen från ägg via larv till puppa och fullbildad fjäril tar drygt två månader. Hur snabbt utvecklingen till färdig fjäril går är tätt förknippat med hur varm sommaren är. Nykläckta amiraler kan ses en bra bit in i oktober. Till skillnad från tistelfjärilarna flyttar många amiraler söderut på hösten. De som försöker sig på att övervintra dör i allmänhet av kölden.

Liknande arter

Amiralen kan på sensommaren möjligen förväxlas med en annan stor och mörk fjäril som också suger saft ur fallfrukt: sorgmanteln. Sorgmanteln saknar dock rött på vingarna och har ett brett gulvitt band längs vingarnas ytterkanter. Vid en hastig blick kan amiralen också förväxlas med påfågelläget som ser mörk och stor ut i flykten.

Amiral heter på latin
Vanessa atalanta.

Inte hotad

Amiralen är inte hotad i Sverige. Tvärtom verkar det som om att amiraler uppträder i större antal från början av 1990-talet och framåt. Amiralens förekomst i Sverige styrs helt och hållet av hur många som flyttar hit på försommaren. Vissa år är den sällsynt medan den andra år kan vara mycket vanlig under eftersommaren och tidig höst.

DU KAN HJÄLPA AMIRALEN

I och med att amiralen inte kan övervintra här så finns det inga åtgärder som gynnar arten på sikt. Däremot kan man göra åtgärder så att de som är här trivs och låter sig studeras. Det handlar främst om att skapa blomrika områden. Se till att de blomrika miljöer som du skapar är solexponerade och gärna vindskyddade. Se också till att det finns värdväxter där fjärilen kan lägga sina ägg.

På åkern

- Lämna sprutfria kantzoner i dina grödor. Det gynnar viktiga nektarväxter, som blåklint, åkertistel och åkermolke.
- Lämna sprut- och gödningsfria kantzoner mot blomrika hagar, åkerholmar, vägkanter och skogsbyn.
- Skapa blomrika områden på dina skyddszoner. Baljväxter och cikoria är lämpliga arter.
- Låt några remsor i klöver och luservallar förbli oskördade.
- Etablera ettåriga blommande kantzoner med honungsört och perserklöver.

I betesmarker och randzoner

- Slå blomrika vägkanter sent.
- Slå bara vägens ena väggkant! På så sätt finns det alltid en väggkant som blommar åt gången och antalet trafikdödade fjärilar minskar.

I gårdsmiljön

- Anlägg fjärilsrabatter med lavendel, mynta, hampflockel, gullris, vitlysing, kärleksört, timjan och röd solhatt i trädgården.
- Plantera buskar och träd som gynnar fjärilar, som syrenbuddleja, syren, schersmin, hagtorn och fruktträd av alla slag.
- Spara ruggar med brännässlor som värdväxter.

Foto: Petter Haldén

Låt några remsor i klövervallen förbli oskördade så har fjärilarna en rik nektarkälla hela sensommaren.

Läs mer på jordbruksverket.se/fjarilar

Text: Petter Haldén, Hushållningssällskapet. Faktagranskning: Bo Söderström, Aurora Natur Hb.